

Pilngadīgu klientu novērtēšana sociālo pakalpojumu plānošanai

Zane Izkalna

Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem (03.06.2003. Ministru kabineta noteikumi Nr.291)

2.daļas 2.10. punkts nosaka:

Lai optimāli apmierinātu klienta vajadzības, sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina **klienta funkcionālo spēju novērtēšanu**, piedāvājot atbilstošus pakalpojumus klientam un, ja nepieciešams, atbalsta pasākumus viņa ģimenes vai mājsaimniecības locekļiem.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums definē:

- **funkcionālais traucējums** — slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fiziska vai garīga rakstura traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt, aprūpēt sevi un apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā
- Nav definēta funkcionālo spēju novērtēšana

Funkcionēšana (SFK, 2001)

- **Funkcionēšana** ir visaptverošs termins, kas ietver ķermeņa funkcijas, aktivitātes un dalību
- **Nespēja** kalpo kā visaptverošs termins nevarības, aktivitātes un dalības ierobežojumu apzīmēšanai

Ķermeņa funkcijas (SFK, 2001)

- **Ķermeņa funkcijas** ir ķermeņa sistēmu fizioloģiskas funkcijas (iekļaujot psihiskās funkcijas)
- **Neveselība** ir ķermeņa funkciju vai struktūru problēmas, kā, piemēram, nozīmīga novirze vai to zudums.

Aktivitātes un dalība (SFK, 2001)

- **Aktivitāte** ir indivīda uzdevuma vai darbības veikums
- **Dalība** ir indivīda iesaistīšanās dzīves situācijās
- **Aktivitātes ierobežojumi** ir grūtības, kas var būt indivīdam, izpildot aktivitāti
- **Dalības ierobežojumi** ir problēmas, ar ko indivīds var saskarties iesaistoties dzīves situācijās

Aktivitāte un dalība (SFK, 2001)

Šai komponentei ir divi apzīmētāji:

- **Veiktspējas apzīmētājs** raksturo, ko indivīds dara savā esošajā vidē
- **Dotumu apzīmētājs** raksturo indivīda spēju veikt uzdevumu vai darbību

Funkcionālo spēju novērtēšana
=
aktivitātes un dalības
novērtējums vides kontekstā

Novērtēšanas instrumenti

Bartela indekss

- Neietver vides konteksta izvērtējumu
- Nepieciešams pielietot papildus metodes vides izvērtēšanai, piemēram, “Personas dzīves situācijas un dzīvesvietas novērtējuma anketa”
- Instruments paredzēts datu ievākšanai ar mērķi sastādīt funkcionālo speciālistu terapijas plānu

Personas ikdienā veicamo darbību un vides novērtējuma anketa

- 23.12.2014. Ministru kabineta noteikumi Nr.805 “Noteikumi par prognozējamās invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijiem, termiņiem un kārtību”
- Anketa ietver ikdienas aktivitāšu novērtējumu (Bartela indeksa struktūra) un vides novērtējumu
- Anketa neietver izvērtējumu atbilstošu pakalpojumu saņemšanai

Pilngadīga klienta pašaprūpes, neatkarības un patstāvīgās dzīves prasmju izvērtējuma instruments

- Pielieto ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās
- Klienti tiek grupēti aprūpes līmeņos
- Nosaka nepieciešamos pakalpojumus
- Šaura novērtējuma gradācija (0-3 punkti)
- Punktu sadalījumam aprūpes līmeņos nav atrodams uz pētījumiem balstīts pamatojums

Praktiķa viedoklis

- Šobrīd Latvijā sociālo pakalpojumu plānošanai ir nepieciešamas jaunas, inovatīvas, vienkārši pielietojamas datu ievākšanas un apstrādes metodes

Paldies par uzmanību!!!